

<u>Liturgie morgendienst (Middelburg)</u>	<u>Liturgie middagdienst (Kampen)</u>
Votum en vrede-/zegengroet Antwoordlied: Ps. 16:1, 5	Votum en vrede-/zegengroet Antwoordlied: Ps. 16:1, 5
Lezen van de wet Antwoordlied: Ps. 86:5, 7	Gebed om de opening van Gods Woord
Gebed om de opening van Gods Woord Schriftlezing: 2 Kor. 1:1-11, 18-22	Schriftlezing: 2 Kor. 1:1-11, 18-22 Zingen: Gez. 15:1, 2
Dienst van de offeranden Zingen: Gez. 15:1, 2	Tekst: zondag 1 HC
Tekst: zondag 1 HC	Preek Antwoordlied: Ps. 146:2, 3
Preek Antwoordlied: Ps. 146:2, 3	Belijdenis van het geloof Zingen: Ps. 86:5, 7
Dankgebed Slotzang: Gez. 30:3, 5	Dankgebed
Zegen	Dienst van de offeranden Slotzang: Gez. 30:3, 5
	Zegen

Geliefde gemeente van onze Heere Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Vandaag starten we met een nieuwe serie preken over de Heidelbergse Catechismus. 457 jaar geleden, in 1563 werd de catechismus opgesteld op bevel van de keurvorst van de Paltz, Frederik 3. Hij wilde daarmee o.a. de jeugd tot de gereformeerde belijdenis brengen...

Het is goed om te beseffen dat deze catechismus *niet* is ontstaan op een mooie zonnige dag op een romantisch eiland met een vakantiegevoel en waar het je aan niets ontbreekt.... In alle rust en vrede, zoals wij dat vandaag kennen. Nee, deze catechismus is ontstaan in een *totáál* andere tijd. Een angstige en onzekere tijd, waarin de pest honderdduizenden slachtoffers maakte. Een tijd van oorlog, vervolging, brandstapels en grote nood. In deze 52 zondagen spreekt de lijdende en verdrukte kerk. Hier lezen we hoe de kerk het Woord van de Heere heeft leren verstaan tijdens de grote angsten, nood en vervolgingen in de 16^e eeuw.

Maar deze verdrukten grepen in die vreselijke tijd, in die diepste nood, met de dood voor de ogen, naar Gods Woord en zijn beloften. Ze zeiden tegen elkaar: we zijn tóch getroost, want we zijn het eigendom van Jezus Christus. Het staat in de Bijbel. Wat God daar zegt, dat blijft ook van kracht als ik verbrand word, als ik erg moet lijden. Als de dood wacht. Als ik de pest in de ogen kijk...

In die tijd is in die belijdende kerk de catechismus geboren. Uit die geloofsstrijd opgegroeid. Dat is het lied dat de kerk in haar lijden *tóen* heeft gezongen. Toch is deze catechismus niet maar een *historisch* document uit een bewogen tijd! Iets van *vroeger*, wat niet meer met ons dagelijks leven nu te maken zou hebben. De catechismus is geen stuk antiek. Want het wordt gedragen door het eeuwige, levende Woord van God. De kerk heeft niets anders gedaan dan Gods Woord naspreken.

Daarom kunnen we vandaag, ruim 450 jaar later nog steeds de catechismus prediken. Vele generaties hebben de eeuwen door hier hun troost en kracht uit kunnen putten in leven en sterven. Omdat de God van alle vertroosting daarachter leeft en werkt.

Het thema van de preek is: **de Drie-enige God is onze enige troost in leven en sterven.** We zien dat in:

1. De **verlossing** door Jezus Christus
2. De **verzorging** door de Vader
3. De **verzekering** door de Heilige Geest

Punt 1. De verlossing door Jezus Christus

Broeders en zusters, troost in leven en sterven. Maar welk leven bedoelt de catechismus? Dat is het leven zoals dat is geworden na de zondeval. Toen kwam de ellende, de dood, lijden, ziekte, strijd etc. Ja, we zijn *zélf* zondaren geworden. Door de zondeval leven we in een kapotte wereld vol met leed. Leed wat anderen ons aandoen, leed om onszelf, leed dat we niet kunnen begrijpen of beredeneren.

Denk aan ziekten of ongelukken die ons treffen. Er is verdriet en diepe pijn die door andere mensen in ons leven wordt gebracht. Er is lijden door angst, onrust en onzekerheid. Angst voor de dood, voor geweld en oorlog. We kunnen het zelf nog wel aanvullen. Het leven hier op aarde is een leven vol moeite en verdriet.

Maar in *dát* leven zegt God tegen ons: 'troost, troost, mijn volk!' Ik ben de God van alle vertroosting, die u troost in al uw verdrukking, 2 Kor. 1:3-4. Daardoor kunnen we onze tranen drogen en ondanks moeite en verdriet toch leven in blijdschap van het geloof. Het leven is niet alleen maar triest en troosteloos, maar er is uitzicht, er is perspectief. Er is houvast. Dat is: troost.

Broeders en zusters, weet u eigenlijk wel wat troost is? Sommigen zeggen: nou dat is iets wat ik *voel* op bepaalde momenten. Dan voel ik rust, zekerheid of hoop. Anderen vinden troost in 'dingen', zoals geld, vakanties, mooie spullen, auto's en luxe, vrienden. In medicijnen of bij dokters.

Maar als troost een gevoel is of als dat zit in *dingen*, dan is dat toch betrekkelijk en beperkt? Je gevoel van troost kan voorbij gaan als je uit je bubbel weer in de werkelijkheid van het leven stapt met zijn moeiten en verdriet. Wat heb je dan aan je gevoel? Dat was dan tijdelijk. Een soort verdoving, die als het uitgewerkt is, je vaak nog meer pijn doet voelen. En troost zoeken *in aardse dingen* kan ook zo voorbij zijn. Wat blijft er dan over van je troost?

Nee, gemeente, echte troost is wat *ánders*. Troost is blijvende HOUVAST. Houvast in dit leven onder alle omstandigheden. Houvast in de grootste nood en ellende.

Vroeger werd wel gezegd: troost is de overweging dat tegenover een bepaald kwaad iets goeds wordt gezet. Waardoor je houvast, perspectief hebt te midden van donkere dalen.

Met dat houvast, die troost bedoelt de catechismus dus niet iets ménselijks. Maar *goddelijk* houvast. Het werk van de God die écht en blijvend vertroost... In dit leven hebben we te maken met moeite, verdriet, lijden, rouw, pijn, strijd en vul maar aan. Die zijn er gekomen door de zonde. Daar komt al onze nood en ellende vandaan. Die zonde is het kwade dat in deze wereld is en in ons leven. Met daarbij de gevolgen van de zonde. Ja, dat hebben we zélf, door eigen schuld in deze wereld en over onszelf gebracht. Bij de zonde, de breuk met God ligt onze grote nood en ellende.

Maar nu zet God daartegenover het goede. Hij plaatst in het donkere dal van de zonde en ellende *Goddelijke* troost en houvast. Die troost ontlene we aan het Woord. Daarin laat God zien wat er aan de hand is met deze wereld en met ons leven. Dat de zonde in de wereld is gekomen en daardoor de dood. We lezen over de grote gevolgen van de zonde.

Daarbij blijft het niet. Want we lezen ook in Gods Woord dat de duivel en de zónde de wereld niet hebben overwonnen. Maar Jezus Christus heeft de wereld en de zonde overwonnen. Hij kwam in deze wereld en betaalde de schuld. Hij droeg *in onze plaats* Gods straf over de zonde. Het grote kwaad is Hém overkomen en in Zijn leven voltrokken. Hij ging wél door het dal van de dood en God verliet Hem toen. Alle troost en houvast was Hem ontnomen. Dat deed Hij voor u en jou. Zodat wij nooit meer door God verlaten zouden worden. Dáár verdiende Jezus Christus de enige troost en houvast voor ons. We zijn daardoor het eigendom van Hem.

Broeders en zusters, dát is uw echte troost. Tegenover het kwade in de wereld staat dit goede: dat Jezus Christus het kwade heeft overwonnen. En dat Hij u en jou kocht met zijn bloed, u verlostte uit de macht van de duivel. En nu mag u bij Hem horen. Bij uw Heiland Christus, die heeft overwonnen. En iedereen die bij Hem hoort, die zijn eigendom is, die mag met Hem delen in die overwinning. En onder zijn regering op weg zijn naar de definitieve overwinning die er aan komt.

Dat is veel meer dan een gevoel of een mooie redenering. Dit raakt onze hele mens. We worden van binnen en van buiten aangesproken en aangeraakt door dat werk van Christus. Door zijn overwinning. Zó weten we dat aan de oorzaak van alle moeite en verdriet, namelijk de zonde een einde gaat komen. Door de overwinning van Christus. Dát is onze enige troost in leven en sterven.

Dus als we het dan hebben onze troost, dan beginnen we niet over onszelf, ons gevoel of onze gedachten te praten. Want dan beginnen we aan de verkeerde kant. Nee, we beginnen bij Jezus Christus. Bij zijn overwinning. Bij zijn werk. Bij de verlossing door Hem en alles wat er daaruit naar ons mensen toe komt. Wat het uitwerkt bij ons.

Wie spreekt over echte troost, die heeft het dus primair over Góds werk. Dat zien we ook in zondag 1. Het werk van onze Drie-enige God staat hier centraal. De God van alle vertroosting. Het gaat over Jezus Christus, van wie u het eigendom bent. Het

gaat over God de Vader die u zal bewaren. En het gaat over de Heilige Geest die u verzekert van uw verlossing, uw bewaring en het eeuwige leven.

Juist die werken van God vormen de inhoud van onze troost. Die vormen ons houvast in dit leven. Die geven mogen ons steeds blijdschap blijven geven. Ook al zit ons alles tegen. Denk aan Habakuk en aan Job. In de grootste smarten kunnen onze harten in de Heer gerust blijven, Ps. 33:7 ber.

Omdat we weten van die overwinning van Christus. Dan hebben we in de grootste smarten écht houvast! Troost. Want God staat in het middelpunt. Zijn werk tot verlossing en zaligheid is het houvast, de zekerheid van ons geloof.

Broeders en zusters, onze enige troost ligt dus hierin, dat we onder alle omstandigheden het eigendom zijn van Jezus Christus. We zijn niet van onszelf. We hoeven het niet zelf te doen. We liggen niet voor eigen rekening. Maar we zijn van Christus. Hij is onze Eigenaar. Hij kwam naar deze wereld om de werken van de duivel te verbreken en om ons uit zijn macht te verlossen. Daarvoor betaalde Hij de hoogste prijs. Namelijk die van zijn eigen bloed.

We zijn dus duur gekocht. Christus had ons zó lief, dat Hij het meest kostbare, het grootste voor ons over had om ons te bevrijden van de heerschappij van satan. Goud of zilver of wat ook maar op aarde kon dat niet doen. Daarvoor moest het bloed vloeien van Jezus Christus.

Broeders en zusters, dan weten we: ik ben niet van mezelf, maar we zijn voor eeuwig van Hém! Niet alleen Zijn eigendom in léven, maar ook in stérven zijn we van Hem. Dus ook als in ons leven het sterven nadert, op het ziekbed of op het sterfbed, dan houdt de hand van Christus ons vast. Hij laat ons niet los, ook niet op het moment van sterven... Daaraan hoeven we niet te twifelen. Want we dragen het teken van de doop als het eigendomsmerk van Jezus Christus.

Wat een troost! Wat u ook overkomt, wat ze ook van jou wegnemen, hoe anderen ons leven kunnen benauwen – dit ene blijft: u bent van Jezus Christus. En niets zal u kunnen scheiden van Hem!

Dat noemt de catechismus dan ook onze *enige troost*. Troost die helemaal exclusief is. De Latijnse tekst van de catechismus heeft het over de 'unieke' troost. Een troost die enig is in zijn soort, buitengewoon. Er is voor u dus geen andere *échte troost* in leven en sterven dan déze. Er staat dus niet dat deze troost de grootste of de hoogste troost is. Dan zouden daarnaast nog *andere* troostvolle dingen zijn.

Bijvoorbeeld: je gezondheid, geluk, rijkdom, luxe, vrede, kinderen, man of vrouw etc. En daar bóvenop zou dan de troost van de verlossing door Christus komen... Maar dat is niet zo. We belijden hier niet onze *grootste troost*. Maar onze *enige* of *unieke* troost. Buiten deze troost is er geen *échte* troost. Zonder deze troost bent u te midden van alle moeite en verdriet ontroostbaar. Ook al heb je misschien de mooiste spullen, rijkdom of de beste gezondheid.

Waarom? Omdat Christus onze *Heiland* is. Dat betekent dat Jezus Christus Redder is. Hij redt uit de macht van de duivel. Hij redt van de zonde, van de dood. Maar Heiland betekent nog méér. De oude tekst noemt hier: Zaligmaker. Heelmaker. Hij herstelt wat kapot is gegaan. Deze wereld. Ons leven. Hij maakt alle dingen nieuw.

Christus werkt als Heiland, als grote Heelmaker aan een nieuwe hemel en aarde waar alles weer hersteld, weer nieuw en goed is. Daar zal geen zonde, geen pijn, moeite, verdriet, dood en rouw meer zijn.

Broeders en zusters, dát kan alleen onze Heiland Jezus Christus. En dat is in dit gebroken leven nu ons houvast, onze enige troost: dat we wéten het komt écht goed. En u mag daarin delen. Dan vindt u toch nieuwe moed en kracht? Dat is de echte, unieke troost die niets of niemand op aarde kan geven.

Veel mensen vluchten in onze tijd naar de troost van geld, genot, drank, drugs, seks, gezondheid, vakanties, werk. Maar daarin vinden ze slechts een tijdelijke troost, verdoving te midden van de gebrokenheid van het leven. Een pepmiddel om weer door te gaan. Maar gemeente, besef wel dat dit kan niet écht troosten, behalve als we déze unieke troost kennen dat we het eigendom van Jezus Christus zijn.

Het thema van de preek is: **de Drie-enige God is onze enige troost in leven en sterven.** We zien dat in punt 2 in: de **verzorging** door de Vader.

Broeders en zusters, onze trouwe Heiland Christus is onze Eigenaar. We zijn voor eeuwig van Hem. Dan begrijpen we vervolgens ook wat er volgt in zondag 1. In de woorden: *'Hij bewaart mij zo, dat zonder de wil van mijn hemelse Vader geen haar van mijn hoofd kan vallen'*. Die bewaring door Christus is nauw verbonden met Vaders zorg. Er is sprake van nauwe samenwerking. Christus die ons heeft gekocht staat in intiem contact met Vader.

Dat is immers het grote doel van het verlossingswerk: dat we weer in de handen van onze hemelse Vader terug zouden komen. Christus is geen halve Redder, maar een echte Heiland, een Zaligmaker. Hij herstelt wat verloren is, wat kapot is gegaan. Namelijk onze verhouding, onze gemeenschap met de Vader. Dáár brengt Hij ons terug. Hij verlost ons, met het doel dat we weer kinderen en erfgenamen van God zijn....

Wat een rijkdom gemeente! Door Christus mogen we terugkomen in het Vaderhuis. De Vader steekt beide armen naar ons uit. Hij laat ons lopen en leven aan zijn Vaderhand. Hij drukt ons liefdevol aan zijn Vaderhart. Daar mogen we schuilen bij zijn macht en liefde. En onze troost is dan zó groot dat we zeker mogen weten: als Vader het niet wil, dan zal er zelfs geen haartje van mijn hoofd vallen.

Broeders en zusters, leest u dat goed? 'Er zal geen haar van uw hoofd vallen'. Nee, dat betekent hier niet dat alle moeite en verdriet, alle nood, dreiging en gevaar zomaar uit het leven verdwenen zijn. Als je maar christen bent... Nee, het is eerder het tegenovergestelde. Denk eens aan de inleiding, die tijd in de Middeleeuwen. Hoe vaak gaan juist Gods kinderen niet gebukt onder spot, zorgen en moeiten.

Nee, het betekent juist dit: dat we geloven en er vast op vertrouwen dat niets of niemand ons uit de hand van Vader kan rukken. Vader ként zijn kinderen. Hij ként u en jouw. Ons leven. Alles wat ons bezighoudt. Hij kent zélfs al onze hoofdharen, ze zijn geteld. En Vader weet wat goed voor zijn kinderen is. Hij doet nooit iets dat

verkeerd voor ons is. Want Vader is volmaakt en goed. Nee, dat begrijpen of overzien we op moeilijke momenten, in tijden van diepe crisis vaak helemaal niet.

Misschien dat de kinderen in de kerk dat ook wel eens denken. Als papa zegt dat iets niet mag. Terwijl je het zelf zo graag wilt. Omdat je denkt dat het goed voor je is of mooi. Of dat papa zegt dat je iets moet doen, maar je dat liever niet wilt. Vaak begrijp je dan niet waarom papa bepaalde dingen niet wil. Of andere dingen juist wel. Maar papa weet wat hij doet. Hij heeft het beste met je voor, want hij heeft je lief. Daarom doet hij zo.

Zo is het ook bij ons met Vader in de hemel. Het vraagt geloof, vertrouwen in Hem. Dat Hij, de almachtige, wijze en trouwe Vader weet wat Hij doet. En alle dingen die gebeuren, voor ons doet meewerken ten goede... MEEWERKEN TEN GOEDE. Bekende woorden. Paulus schrijft dat aan de Romeinen. Dat voor Gods kinderen alle dingen meewerken ten goede, Rom. 8:28.

Gemeente, je hoort dan wel eens: nou dat is makkelijk praten. Je moet maar eens midden in de ellende en moeite zitten. Je maakt een erge crisis door. Je hebt een trauma te verwerken... En dan dit zeggen? Ja, maar dan niet als doodoener, als algemene waarheid. Om maar wat te zeggen in een moeilijke en ongemakkelijke situatie. Dat is niet goed. Dan doet het extra pijn.

Maar deze woorden zijn de taal van het gelóóf. Een belijdenis in de grootste smarten. Dat onze harten toch op Vader gericht blijven. En we onze handen naar Hem uitstrekken. Omdat we bij Hem onze enige houvast en uitweg vinden in de doolhof van het leven. Bij Hem kunnen we met al onze zorgen en vragen schuilen aan het hart. Daar mogen we leren vertrouwen en geloven. Dat Vader ons verder brengt, waar het bij ons op momenten stopt. En we het niet meer zien of weten.

Dan vinden we houvast in deze belijdenis dat Vader verdergaat en ook die dingen doet meewerken ten goede. De catechismus zegt dat iets anders: dat alles dienen moet tot mijn heil. De oude tekst zegt: *tot mijn zaligheid*. De oorspronkelijke betekenis van het woord 'zaligheid' is eerst een kwestie van je bestemming. Zaligheid wil zeggen: ik bereik mijn doel. Ik kom tot mijn uiteindelijke bestemming. De bestemming die Vader in zijn raad heeft bepaald. En die echt goed is. Namelijk de nieuwe hemel en aarde.

Aan die bestemming laat Vader nu alle dingen meewerken. Daar hebt u nou écht houvast, unieke troost te midden van de grootste nood en ellende. Bij ziekte, vervolging, honger, lijden en andere dingen. Vertrouwen dat uw hemelse Vader als een burcht om u heen staat, uw bewaart en bewaakt, zodat u de bestemming, het grote doel niet zou missen. Aan het bereiken van dat doel laat de Vader alles meewerken. Uw dagelijks werk, school, kerkgang.

Maar nog méér: als u tegenspoed en teleurstelling moet ondervinden. Als uw idealen niet verwerkelijk kunnen worden. Dan mag u weten: zo wil Vader het, ook dit moet dienen tot het bereiken van mijn uiteindelijke bestemming. Dat vraagt echt geloof en overgave. Maar in die weg mag u juist houvast en troost ondervinden. Rust en geborgenheid. Als u al uw bekommernissen op Vader werpt, dan zorgt Hij voor u.

Gemeente, als we dat meer gaan begrijpen en meer daarnaar leven, dan zijn moeiten en verdriet ook beter te dragen. Nee, dat betekent niet direct dat God al onze problemen oplost of alle zorgen wegneemt. Maar wél zien we die dan ánders. We gaan zien dat de Vader midden in die problemen of zorgen *bij ons* is. Ps. 23:

*Al ging ik ook door een dal vol schaduw van de dood,
ik zou geen kwaad vrezen, want U bent met mij;*

Misschien begrijpt u totaal niet hoe het allemaal zit en hoe het één met het ander rijmt, u weet nog veel minder wáárom het allemaal zo moet gaan. Maar toch weet u dan: Vader vindt dit allemaal van waarde voor mijn zaligheid, mijn bestemming. En daarmee geeft Hij u houvast in de grootste nood.

Zó wordt u dus bewaard door Vader in de hemel. Vader stopt ons niet als een kasplantje in een broeikas, maar Hij zet ons in de storm van het leven. Met het doel dat we ons vastklemmen aan Hem. Alles van Hem verwachten.

Zo worden we sterk in het geloof en in vertrouwen op Vader. Zo wil Vader ons bewaren. Hij houdt ons vast, ook als ruwe stormen woeden. Als de wereld in brand staat. Met Gods wapenrusting aan moeten wij overwinnen. In de kracht van God blijven we staande in de strijd en mogen we straks de overwinning behalen.

Het thema van de preek is: **de Drie-enige God is onze enige troost in leven en sterven.** We zien dat tenslotte in punt 3: de **verzekering** door de Heilige Geest.

Broeders en zusters, voor de zekerheid van de overwinning zorgt de Heilige Geest. Christus heeft de Geest ons tot Trooster gegeven. Tot leidsman naar eeuwig zalig leven. Wat is dan de troost van de heilige Geest? De catechismus zegt: Christus verzekert mij door zijn Geest van het eeuwige leven.

Dat betekent: Hij maakt mij zeker van alles wat Christus voor mij heeft gedaan. De Geest is de garantie dat we altijd bij Christus zullen blijven. Door de Heilige Geest wordt ons als het ware de kwitantie, het bewijs overhandigd, dat alles wat Christus voor ons heeft gedaan op onze naam wordt gezet. En dat de rekening is betaald.

Ook al genieten we vandaag nog niet de volle zaligheid, ook al leven we nog in een wereld met moeite en verdriet, een wereld die Christus hoont en de christenen bespot, tóch zijn we niet onzeker over de afloop van de wereldgeschiedenis en de wereldstrijd. We hebben door de Geest de volle zekerheid dat heel Gods plan met de wereld en zijn kerk voltooid wordt.

Zo mogen we ook verzekerd zijn over de goede afloop voor onszelf. De Geest van Christus is in ons hart daarvoor een onderpand, een garantie. Dat is net als bij het kopen van een huis. Vaak wordt er van te voren al een waarborgsom van zo'n 10% gestort als onderpand. Daarmee laat de koper zien dat hij zijn verplichtingen zal nakomen. Dat hij straks het hele bedrag zal betalen. En bovendien wordt op die manier tegelijk het récht op het huis verzekerd. Dat je het zult krijgen.

Gemeente, zó heeft Christus zijn Geest in onze harten uitgestort. Waardoor wij Christus liefhebben en willen dienen. Ons leven met God hier op aarde is als het

ware zo'n waarborgsom. Want het verzekert ons ervan dat Christus ons straks de volle vreugde geeft in het huis van zijn Vader op de nieuwe hemel en aarde.

We hebben in 2 Cor. 1:22 gelezen dat God ons verzegeld heeft en het onderpand van de Geest in onze harten gegeven heeft. Dat betekent: de Geest gaat de kerk verzegelen en zeker maken. Dat doet Hij dan in de weg van het geloof. Hoe meer we groeien in geloof en geloofskracht, des te meer mogen we die zekerheid van het eeuwige leven ervaren in ons leven. Ook is de heilige Geest zélf een onderpand, een garantie van de totale erfenis die ons wacht, doordat de Heilige Geest in ons hart woont.

Broeders en zusters, wat een houvast en troost! Christus geeft dit door zijn Geest. Daar hoeft u niet aan te twijfelen. Er is zelfs een goddelijke garantie voor gegeven bij uw en jouw doop! Dat Christus u verlost. En dat Vader voor u zorgt en u bewaart. En dat de Geest in uw hart wil wonen en werken.

Maar dan komt het wel aan op geloof! Dat u werkelijk leeft uit die enige troost. Als u dat doet, dan leeft u ook in de zekerheid van het geloof. Ja, dan brengt uw geloof ook vruchten voort. Nee, een slordig leven gaat nooit samen met de zekerheid van het geloof. Met hartelijke bereidheid om voor Christus te leven.

Als u zeker weet dat de Heilige Geest u verzekert van het eeuwige leven, dan weet u ook dat er nog heel veel op het programma staat. Dat er een gouden toekomst wacht. Dan hebt u houvast in dit leven. Ja, dan gaat u heel uw leven aan uw Heiland Christus geven. Dan zijn we steeds meer van harte bereid voortaan voor Hem te leven. Want Hij is alles voor ons. Onze enige troost.

Broeders en zusters, die enige troost valt uiteen in drie onderdelen. Ellende, verlossing en dankbaarheid. Dat zijn geen drie stations of tijdperken in ons leven. Maar dat zijn de drie onderdelen van de troost die we altijd bij elkaar moeten houden. Alleen zó kunnen we door die troost gelukkig leven en sterven.

Wie zo leeft, legt de goede belijdenis af: dít is mijn enige troost. Ik ben van mijn trouwe Heiland Jezus Christus. Ik ben met lichaam en ziel door Hem gekocht en verlost uit alle macht van de duivel.

En daarom is mijn houvast en vaste troost in dit leven:

Dat dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch krachten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde van God in Christus Jezus, onze Heere.

Amen.